

NIEKIEDY (252) *pron*

niekiedy (250), **nikiedy** (2); *nikiedy KmitaSpit; niekiedy : nikiedy Calag (1:1).*

W pisowni łącznej (243), w rozłącznej (9).

nie- (79), nie- (3) SienLek, BiałKat (2); drugie e jasne.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w. (z Cn).

Zaimek przysłówkowy (252) :

I. Nieokreślony, zastępuje określenie czasu (238) :

1. Kiedyś, w jakimś momencie lub przez jakiś ciąg czasu; aliquando PolAnt, Vulg, Mącz, Modrz, Cn; quondam Mącz, JanStat, Cn; quandoque HistAl, Vulg; nuper PolAnt; nonnunquam, olim Cn (120) :

a. W bliżej nieokreślonej przeszłości (108) :

α. Dawno temu, dawniej, przedtem (95) : *LibMal 1543/68v; Bo Inác mowifz/ ze tefz niekiedy przodkowie twój pogani byli MurzHist M4; MurzNT Ioann 9/13; Leop Gal 1/23, Eph 2/2, 13; BibRadz 2.Petr 1/21; To miałto [Wissemburg] było też niekiedy pod krolmi Fráncuľkami. BielKron 284, 281, 282v, 284, 286v, 289v, 290v; KwiatKsięż H3, I2v, P2v; Cyclopes, Obrzimowie byli niekiedy w Sicilley o yednym oku. Mącz 76a, 344b; KuczKat 185; RejPosRozpr c2, c3v; RejPosWstaw [110²]; BiałKaz M4v; BudNT Philem 11, 2.Petr 1/21; Wfzákze vmieią [Burzyńscy] czyfcie dáć odpor pogánom/ Iák niekiedy Achilles czynił więc Troianom. PaprPan Bb3, Eev; A niebędzie mu to policzono ku potępieniu/ że niekiedy [tj. przed ostatnim namaszczaniem] członki fwe ná niedobre życie obrácał KarnNap E4v; ModrzBaz 94v, 105; SkarJedn 131; CzechEp 112, 267, 268 [2 r.]; NiemObr 70 [2 r.]; ReszPrz 22, 54, 78, 106; ReszHoz 129; ReszList 153, 155, 161, 188; Calep 180b; GórnTroas 9; KochFragJan 4; Boście fłyzeli o moim obcowániu niekiedy w Zydowftwie WujNT Gal 1/13, Rom 7/9, Eph 2/2, 3, 11, 13 (10); Wielka władza y derewnia [= potęga] bywála niekiedy Woiewodza: ále po trzy kroć iest inż vmnieyfzona SarnStat 240, 232, 524, 541, 834, 894, 1070; iáko Niemiec zbroyny/ Ktory nikiedy z Krolm chciał kofztowác woyny. KmitaSpit B4v; Wyrzucal niekiedy ná oczy Pan Kryftus/ y pierwfy Męczennik iego Szczepan ś. zákámiałym Zydóm/ iż zakon Boży przyięli od Moyzelzá/ [...] á przedsię go nie chowáli. PowodPr 27, 4, 6, 9, 18, 30, 61, 85; KlonWor 6, 11, 18; Ználem fię niekiedy práwie dobrze ná tym/ [...] Iáko wdzięczną Pánienkę nalepiey vftroić ZbylPrzyg B3v.*

W połączeniu z rzeczownikiem = były (1): S Króla Dawida a z (niekiedy żony) Vrfáfzowyi [ex ea quae fuit Uriae] poľzedł Solomon. MurzNT Matth 1/6.

W połączeniu z rzeczownikiem osobowym = nieboszczyk, już nie żyjący (3): ZapKóścier 1580/6v; O tym /cz/ coby zá rozumienia był on niekiedy záwołány Stániłław Orzechowfki JanNKar E2v, F3.

W przeciwstawieniu: »niekiedy ... teraz« (10): BudNT 1.Petr 2/10 [2 r.]; co byli niekiedy Cherubinowie/ to teraz ieft głos í. Páwła. ReszList 181, 142; Iż ten ktory prześladował nas niekiedy/ teraz opowieda wiárę/ ktorą przedtym borzył WujNT Gal 1/23, Rom 11/30, Eph 5/8, Col 1/21, Philem 11, 1.Petr 2/10.

Wyrażenie: »niekiedy będący« = już nie żyjący (1): synowie nyekiedj bendączego wielinoznego allezego Nadarzińskiego ZapWar 1548 nr 2668.

β. *Pewnego razu (13)* : *BielŻyw* 58; Aza nye wyelz iż nyekyedy Dionizius Bachus [...] wledeł do Indiey walczyć *HistAl* G7; *KrowObr* A2v; *KwiatKsiąż* G3; O których [zbożnych ludziach] niemam cobych rzekł/ chyba ono co niekiedy Bog do Iofziiáh Krolá przez Chuldę mowił *BudNT przedm* a4v; *ModrzBaz* 107; *ReszList* 191.

αα. *Rozpoczyna opowiadanie (6)* : Pies przed domem niekiedy fpał/ Ták fpiące⁸⁰ wilk go zdybał *BierEz* K3, K4, K4v, Pv, Q; Wilk niekiedy páterzom/ ktore w ich pilności ofzukác chciał/ to perfwádował/ áby s nim do przyiázni przyfzli *Phil* R2.

b. *W bliżej nieokreślonej przyszłości; potem, wkrótce, w końcu (12)* : wfpominaiąc na ziznofc j rofz ofz ziemie Pannonfkiey powiadali potomkom fwoim, radząc aby fie tam nie kiedy wrocili. *MiechGlab* 58; *HistAl* E6v; *MurzNT Luc* 22/32; *Leop* 4.*Esdr* 8/9; *KwiatKsiąż* E2v; *Mącz* 509c; *HistRzym* 12; Naprzod/ pokázuie/ ifz wierzy niekiedy być dzień oftáteczny/ ktorego swiát się ma fkończyć *BiałKaz* D4; *ModrzBaz* 134; *GórnRozm* H4; álem ia profił zá tobá áby nie vftála wiára twoia: á ty niekiedy náwróciwfzy fię/ potwierdzay bráciá twoię. *WujNT Luc* 12/32; *SarnStat* 882.

2. *Kilkakrotnie w nieokreślonych odstępach czasu, od czasu do czasu, co jakiś czas, nieraz, czasem; quandoque* *HistAl*, *Calag*, *JanStat*; *aliquando* *PolAnt*, *Mącz*, *Modrz*; *nonnunquam* *Miech*, *JanStat*; *interdum* *Calag*, *JanStat* (118) : *PatKaz III* 147; Ty riby niekiedi wielkość wody wyrzygaiá *FalZiol* IV 31b, V 35; Godzili ie teź nie kiedy vpijác, gdiź mnodzi ludzie powiadaia by nie mieli zdrowi być gdy by fie nieupijali. *GlabGad* G8; *LibMal* 1543/69v; *GroicPorz* b2; *BibRadz Sap* 16/18, 19; *KwiatKsiąż* F4; *Calag* 92b; *PowodPr* 15.

W przeciwstawieniach: »niekiedy ... nie zawsze, nigdy« (2): bowiem j tam nie żawfze fnieg fpada, ale nie kiedy iako y w infzych ftronach. *MiechGlab* *4v; Iáko Xenokratefá Philozophá/ kthory powiedział/ że niekiedy żálował powieści fwey/ ále milczenia nigdy. *Phil* G.

Połączenia w znaczeniu 'raz tak, raz tak': »niekiedy ... czasem« (1): Z Perfkim krolem Hufakazan vftawicźnie walczył, gdzież caem zwyciężał, nie kiedy teź bywał zwyciężon. *MiechGlab* 68.

»niekiedy ... drugdy« [szyk 1:1] (2): Ktory to pan Bog/ niekiedy połyła fortunę cnotliwym/ [...] á drugdy theź połyła niezczęłcie *GórnDworz* Hh6v; *SkarŻyw* 14.

»niekiedy ... niekiedy ... (a teraz)« (3): Chriřtus [...] częfto fwoim dawał fwoie przeżegnánie: niekiedy onymi flowy/ Pokoy wam: niekiedy wkładániem ręku: á teraz podnieśieniem ręku nád vczniámi *WujNT* 297; áby w niektórych kłafztorách niekiedy Niemcy/ niekiedy [nunc ... nunc *JanStat* 208] Polacy ná Opáctwá byli wybiáráni *SarnStat* 207, 926.

»niekiedy ... niekiedy ... niekiedy« (1): którými [posługami] Prełáci/ Pánowie/ Przełożeni/ fzláchtá y wfyřtko Rycérřtwo Króleřtwá nářzého niekiedy Nam rádząc/ niekiedy ná woynách/ niekiedy [nunc ... nunc *JanPrzyw* 8] w inych przygodách y przypadkach nářzych przy nas nigdy nie zmordowaná wiára ftoiác [wdzięcznymi się nam uczynili] *SarnStat* 886.

»niekiedy ... poniekąd« (1): ábowiem ták fię ten Bog obrotny odmienia/ iż niekiedy bywa w Perfonách/ poniekąd záfię Perfony w nim *GrzegRóżn* 12.

Przysłowie: Im flodkosci trzebá nyekyedy kwásnego. *GliczKsiąż* F8v.

Szereg: »podczas albo niekiedy« (1): Interquiesco. Podczfás álbo niekiedy odpoczywam/ przeřtáję. *Mącz* 341d.

a. *Dotyczy wydarzeń dziejących się w różnym miejscu i czasie: zdarza się (zdarzyło, może się zdarzyć) że ..., w niektórych wypadkach (90)* : Abowiem niekiedy zatworą [!] łpodnia macicze niewieściey: thak bywa łzyroka iż łie dobrze zamknąć nie może *FalZioł* V 29v, IV 31b; *GlabGad* C2, K7; *HistAl* K5v; *LubPs* K; *KwiatKsiąż* Cv; Słodzoną s wątrobą niekiedy łie mieyfcy przemieniają *Mącz* 239c, 195c; *SienLek* 100, 169v; wiele było białychgłow przyczyną dobrego/ [...] niekiedy y obłędy ich [mężów] náprawić/ á ku dobremu ná kierować vmiály. *GórnDworz* Y2, Hh8; Apóstołowie odmieniáli niekiedy niečo w Kościele *BiałKat* 36, 28v, 123v, 311; *ModrzBaz* 24, 90v, 119v; *WerKaz* 304; *Phil* S; Świętym niekiedy przypifuiem/ co Bogu łámemu właśnie należy. *WujNT* Ccccccv, 114, 627; POZWANEMV, niekiedy winien pożyczyc pozwu Aktor. *SarnStat* 569, 49, 61, 143, 145, 300 (15); Iáko drzewo bez łznurá niekiedy vroście/ Włásnie iákoby pod łznur/ ozdobnie y proście *KlonWor* 66, 31, 66.

W połączeniu z czasownikiem oznaczającym powtarzalność (3): Trafiáło łię niekiedy w łszpitalách niktorych że [...] *ReszHoz* 124; które [sprawy] niekiedy tákowe przypadáią/ iż Duchownéy ófobie łkutečnéy exequuciiéy ich czynić łie nie godzi. *SarnStat* 944, 589.

Połączenia w znaczeniu 'albo, też, między innym': »a niekiedy« (6): S przypadku zaś áłbo łczęścia á niekiedy z wybránia ná ludzie oyczyzná á máiętnóci przypadáją. *KwiatKsiąż* A3v; w vpráfzaniu iáłmużny óftátek żywotá łwego pokládáią/ [...] á niekiedy gdy vprosić nie mogą/ zdrádami doftáiąc. *SarnStat* 517, 658, 927; *PowodPr* 37, 64.

»niekiedy ... czasem ... czasem ... czasem« (1): Nie kiedy prawi łny pochodzą z napełnienia ciała, albo z wyprożnienia, czałem zmyłli przelšzłey, czałem z obłudy, czałem z myłli y z obłudy łpołem *GlabGad* L4.

»i niekiedy« (3): Ten kamień [granat] podług wiele doctorow: bywa znalezion w Murzyńłkiey ziemi, y niekiedy w Tyru przy piáłkoch morzkich. *FalZioł* IV 53d; *PowodPr* 30, 76.

»niekiedy ... niekiedy« (7): *Mącz* 4b; Przychodzi tho záciékánié/ á odewłtánié kopyt z rozmaitych przyczyn/ niekiedy z záklócia/ áłbo z zábićia do żywégó/ niekiedy z odráženia podełszw. *SienLek* 177v; *RejPosRozpr* c4; zá którym wniešieniém [ksiąg] poddáni náłzy zapilów y liftów z wielkiemi trudnościami/ y niekiedy zá wielkim nákládem wwymowác mułzą: y niekiedy dla wielkiéy płácéy wyciągánia zwykli ich nie otrzymawác *SarnStat* 537 [idem 937], 839, 934, 937.

»niekiedy też« (2): *SienLek* 174; kthorzy tákowá miłóć á powinowáctwo przeciw rodzicom łwoim włzelkim ohyczáiem pokázowáli/ y niekiedy też niebezpiečnością żywotá tego [...] ná żadną łie rzecz nie ogládáiąc potwirdzáli. *RejPosWstaw* [41⁴]v.

Przysłowie: A widząc táko łzpetnego [*Ezopa*]/ Mnimáli wię iákiego. Nie bacząc iż w łzpátnym łędzie/ Niekiedy też báłłam będzie *BierEz* Gv.

α. *O tekście: tu niektórych miejscach (4)* : *BibRadz* *5v; zem niekiedy nie słowo słowem przekládał/ włzákze tylko tám/ gdzieby ináčzey rzecz náłzá nie ćirpiáła. *BudNT przedm* d; *WujNT przedm* 11.

Połączenie: »niekiedy ... a drugdzie« (1): po Zydowłku *Tfemách*, ktore łłowo Graeccy tłumácze wyłóżyli niekiedy `ανατολή; á drugdzie też βλάσος, to iełł látorołł. *WujNT* 196.

β. *O znaczeniu wyrazów: w niektórych kontekstach słownych (13)* : Arbitror, Mniemam/ Sądzę/ Niekiedi/ Baczę/ Rozumiem. *Mącz* 14a, 15c, 39a, 191c, 271c, [460]c, 499b; w Hiwreyłkiem Cypor/

co niekiedy wroblá znáczy. *BudBib* I 326c *marg*; DVSZA z Zydowfkiego znáczy niekiedy cáłego człowieká. *WujNT* Yyyyy2v, Yyyyy2v, Zzzzz3v.

Połączenie: »też (...) niekiedy« (2): *Delibero*, *Rozmyflam fie/ rádżę fie/ też niekiedy wąpię Mącz* 191b, 160d.

II. Uogólniający: *kiedykolwiek, obojętnie kiedy; quando JanStat* (2) : *iefliby Poborce niekiedy nád Liřt Vniwerřalowy w płáczeniu kogo wćifněli/ tedy ná lkárgi poddányh o tákové krzywdy przed Biřkupem onéy źiemie/ [...] odpowiadać [...] będą powinni. SarnStat* 343, 910.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (12) : *Murm* 15; *Nequando, Aby niekiedy/ álbo áby którego czáfu. Mącz* 245d, 227d, 250a [2 r.], 254d, 338a, [503]d; *Vorzeiten. Dawno. Niekiedy. Olim, quondam. Calag* 551a; *Aliquando – Czafem, Podczas, Niekiedy. Calep* 52a, 550b, 885b.

Synonimy: **I.**, **II. nigdy**; **I.1. gdy, kiedyś**; **a. ongi**; **b. »wkrotce«**; **2. »czasem«, drugdy, drugdzie, kiedy, nigdzie, podczas**; **II. kiedykolwiek**.

Cf **KIEDY, NIEKIEDYŚ, OD NIEKIEDA**

ASt